

Forssan kaupungin jätelautakunta
jatelautakunta@forssa.fi

Viite: Lausuntopyyntö 25.3.2024

Hämeen ELY-keskuksen lausunto saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusjärjestelmästä, Forssan kaupungin jätelautakunnan toimialue

Forssan kaupungin jätelautakunta pyytää Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) lausuntoa saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusjärjestelmästä jätelautakunnan toimialueella.

Forssan kaupungin jätelautakunnan toimialueeseen sisältyvät kunnat ovat Akaa, Eura, Forssa, Huittinen, Humppila, Jokioinen, Koski TI, Loimaa, Oripää, Punkalaidun, Sastamala (pl. Suodenniemi ja Mouhijärvi), Somero, Säskylä, Tammela, Urjala ja Ypäjä. Toimialueen kunnista Forssa, Humppila, Jokioinen, Tammela ja Ypäjä sijoittuvat Hämeen ELY-keskuksen toimialueelle. Jätelain (646/2011) mukaista kuljetusjärjestelmäpäätöstä saostus- ja umpisäiliölietteiden osalta ei ole Eurassa, Huittisissa ja Säskylässä. Muissa toimialueen kunnissa on käytössä jätelain 37 §:n mukainen kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus.

Saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusjärjestelmän tilaa on selvitetty viranhaltijatyönä tehdyllä kuljetusjärjestelmäselvityksellä, joka koskee koko toimialuetta. Selvitys on toimitettu lausuntopyynnön liitteenä. Selvityksen mukaan työssä on käytetty aineistoina jäteyhtiön sekä toimialueen kuntien rekistereistä sekä asianhallintajärjestelmästä saatuja tietoja, kuljetusyritysten viranomaiselle toimittamia jätteenkuljetustietoja, jäteyhtiön maksuunpanoluetteloja ja SIIRTO-rekisterin tietoja. Lisäksi selvityksen tueksi on tehty kyselyt ja haastatteluja jätteenkuljettajille, viranomaisille, jätevedenpuhdistamoille ja kiinteistön omistajille suunnatusti.

Lausunnossa on pyydetty ottamaan kantaa, kumpaa kuljetusjärjestelmää puolletaan ja millä perustein. Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetusjärjestelmän puoltamisen osalta on pyydetty esittämään perustelut jätelain 37 §:ssä lueteltujen ehtojen täyttymisestä.

Hämeen ELY-keskus on tutustunut saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetuksesta tehtyyn selvitykseen ja lausuu asiassa seuraavaa:

Jätteenkuljetusjärjestelmästä päättäminen

Hämeen ELY-keskuksen kuntien alueella on voimassa päätös saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetuksen järjestämisestä kiinteistön haltijan järjestämänä. Syyskuussa 2013 asiassa tehty päätös on lainvoimainen.

4.6.2024

Hämeen ELY-keskus toteaa, että sille ei ole tullut ilmoituksia tai muutoin tietoon, joiden mukaan nykyinen jätteenkuljetusjärjestelmä ei olisi toiminut tai olisi muutoin ollut lainvastainen.

Toisaalta asiassa tulee huomata, että vuoden 2013 jälkeen kuntien tilanne, asiaa koskeva lainsäädäntö sekä muut asiaan vaikuttavat seikat (mm. asuintilanne, kuljetuspalveluja tarjoavien yritysten tilanne) ovat voineet muuttua. Siten on mahdollista, että tilanne on vuoden 2013 jälkeen muuttunut niin, etteivät jätelain edellytykset kiinteistön haltijan järjestämälle kuljetukselle täyty. Ajantasaisen tilanteen toteamiseksi ja yhteistoiminta-alueen kuntien yhtenäisyyden varmistamiseksi Hämeen ELY-keskus kannattaa jätelautakunnan esittämää muutosta, jonka mukaan alueen saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetusjärjestelmästä päätetään kokonaisuudessaan uusiksi.

Jätteenkuljetusjärjestelmäselvityksen havainnot ja ehtojen täytyminen

Saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetusjärjestelmäselvitys on kattava ja perusteellinen. Selvityksessä on hyödynnetty monipuolisesti tietoa eri lähteistä. Hämeen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan selvitys on tehty jätelain ja hallintolain edellyttämässä laajuudessa. Toisaalta asiassa tulee huomata, ettei selvityksessä ole kyetty tietojen puutteellisuuden vuoksi tekemään tarkkaa ja kattavaa analyysia toimialueella toteutuvista palvelujen hinnoista. Jätevesilietteiden kuljetuksen hintaan vaikuttaa tyypillisesti usea seikka ja niin ollen kuljetushinnat tyypillisesti vaihtelevat eri alueilla ja jopa saman alueen sisällä tilanteesta riippuen.

Selvityksen mukaan toimialueella lietteiden kuljetus on järjestetty 38 prosentilla niistä kiinteistöistä, joilla on velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään. Selvityksen mukaan todellinen alueella asumisessa syntyvän jätevesilietteen määrä on arviolta noin 110 000 m³/vuosi, kun taas jätevedenpuhdistamojen vastaanottaman lietteen määrä vuonna 2022 oli 44 759 m³. Selvityksen mukaan merkittävä määrä asumisessa syntyvistä jätevesilietteistä käsitellään muulla tavalla kuin kuljettamalla jätevesijärjestelmästä tyhjennetty liete jätehuoltomääräysten mukaiseen vastaanottoipaikkaan. ELY-keskus puoltaa selvityksessä esitettyä. Lietteiden hallitsemattomasta ja epäasianmukaisesta käsittelystä sekä väärin paikkoihin toimittamisesta voi aiheutua ympäristö- ja terveysriskejä jätelain 37 §:n 1 momentin 2 kohdan vastaisesti.

ELY-keskus kiinnittää huomiota lietteiden kuljetuksen järjestäjien suhteellisen pieneen osuuteen. Siirtymällä kunnalliseen jätteenkuljetusjärjestelmään voitaisiin luotettavammin varmistaa kiinteistöjen kuuluminen jätehuoltoon, riittävät tyhjennysvälit sekä jätteiden ohjautuminen asianmukaisiin vastaanottopaikkoihin. Valtakunnallisen jättesuunnitelman tavoitteisiin pääsemiseksi on keskeistä, että jätehuolto kunnassa toteutetaan suunnitelmallisesti ja tehokkaasti jätelain tavoitteet ja velvoitteet huomioiden. Myös jätevesilietteet on kerättävä ja kuljetettava asianmukaisiin käsittelypaikkoihin.

Selvityksen mukaan kaikissa jätelautakunnan toimialueen kunnissa toimii useampi kuin yksi kuljetusyritys, mutta joillain kiinteistöillä palvelua on

4.6.2024

tarjonnut vain yksi toimija. Selvityksestä ei kuitenkaan käy ilmi, minkä kunnan tai kuntien ja kuinka laajoista alueista on kyse. Mikäli alueella on tarjolla vain yksi kuljetuspalveluja tarjoava, ei Hämeen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kuljetuspalveluja ole tarjolla kattavasti JL 35 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Toimivan jätehuollon edellytyksenä on, että alueella on saatavilla laadukkaita jätehuoltopalveluja tarpeeksi kattavasti.

Selvitystyön yhteydessä on käynyt ilmi, että alueella toimii jätehuoltorekisteriin rekisteröimättömiä jätteenkuljettajia. Lisäksi jätevesilietteitä ohjautuu myös muualle kuin kunnan osoittamiin vastaanottoaikoisiin. Kyseessä on tältä osin lainvastainen tilanne, sillä kyseessä on kunnan jätehuoltovastuulle kuuluvat jätteet, jotka on kuljetettava kunnan määräämään paikkaan; merkitystä ei ole sillä, onko kuljetus järjestetty kunnan tai kiinteistön haltijan toimesta.

Hämeen ELY-keskus toteaa, että kiinteistön haltijan järjestämään jätteenkuljetukseen voi tyypillisesti liittyä valvonnallisia haasteita. Valtakunnallisen jättesuunnitelman mukaisesti tavoitteena on varmistaa, että kunnan jätehuoltoviranomainen saa SIIRTO-rekisteristä saostus- ja umpisäiliölietteiden kiinteistöittäisen kuljetuksen seurantaan varten tarvittavat tiedot. Selvityksen mukaan rekisterin käyttöönotosta huolimatta viranomaisten resurssit jätevesilietteiden valvonnassa ovat heikot ja mahdollisuudet puuttua jätehuoltomääräysten vastaiseen toimintaan huonot.

Hämeen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kunnan järjestämä jätteenkuljetus mahdollistaa jätelain mukaisen valvonnan paremmin ja tehokkaammin kuin kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus.

Selvytyksen vuoksi Hämeen ELY-keskus toteaa, että kunnan järjestämä jätteenkuljetus on jätelain mukainen ensisijainen vaihtoehto. Kiinteistön haltijan järjestämään kuljetukseen voidaan päättää siirtyä ainoastaan jätelain edellytysten täytyessä. Edellytysten täyttymisen selvittäminen edellyttää asian riittävää selvittämistä. Mikäli riittäviä tietoja ei ole saatavilla eikä niin ollen edellytysten täyttymisestä voida saada varmuutta, eivät laissa säädetyt ehdot kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta päättämisestä täyty. Tällaisessa tilanteessa kunnan on järjestettävä kiinteistöittäinen jätteenkuljetus. Edellä mainituin perustein Hämeen ELY-keskus pitää siirtymää kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen Forssan kaupungin jätelautakunnan toimialueella saostus- ja umpisäiliölietteiden osalta perusteltuna.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt lakimies Ilona Varis ja ratkaissut valvontapäällikkö Sinikka Koikkalainen.

Jakelu

Varsinais-Suomen ELY-keskus
Pirkanmaan ELY-keskus

Tämä asiakirja HAMELY/748/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument HAMELY/748/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Koikkalainen Sinikka 04.06.2024 09:24

Esittelijä Varis Ilona 04.06.2024 09:23